

מקורות ללימוד

ביקור הרב קוק במושבות החלוצים

לפני למעלה ממאה שנים יצאה משלחת רבנים, בהובלת הרב אברהם יצחק הכהן קוק, לכגוש קבוצות חלוצים שהקימו מושבות בגליל. המסע היה יוזמה מפתיעה ובלתי צפויה של הרבנים הזקנים מירושלים, מאחר והרבנים והחלוצים נפגשו לעיתים רחוקות ואף התרחקו אלה מאלה. הרב קוק קיווה שהמפגש בין הצדדים יקרב אותם זה לזה.

הרבנים סיירו ממושבה למושבה, למדו על אורחות החיים השיתופיים, על המאמץ הכרוך בעבודה החקלאית ועל המסירות של הצעירים להקמת קהילות בתנאים של מחסור וצמצום. הרבנים המבוגרים הזכירו לרבים מהחלוצים את בתי הוריהם ואת המסורת אותה עזבו וביקשו לשנות. המפגש עם הרבנים עורר בחלוצים זכרונות חמים של בית אבא ואמא - שבתות, חגים, מנגינות, מאכלים וסיפורים.

קבלת הפנים שערכו החלוצים לרבנים היתה מנומסת אך קרירה. שני הצדדים חשו היטב בהבדלים באורחות החיים - רבנים זקנים מול חלוצים צעירים, לומדי תורה מול עובדי אדמה, מי שנשאר בערי הקודש מול מי שסיקלו אבנים וסללו כבישים בחוץ. בחלק מהמקרים הרבנים והחלוצים הצליחו להתגבר על השוני, לשוחח, ולגלות שישנם מי שמעוניינים להוסיף בית-כנסת ליישוב, או ללמד את הילדים הקטנים מנהגים או מסורות מבית הוריהם. לעיתים רחוקות היו גם מי ששמחו להיעזר ברבנים להפוך חלק מהמטבחים לכשרים.

באחד הערבים הגיעה משלחת הרבנים אל חוות פוריה. החלוצים היו בשיאו של ערב שירה וריקודים. להפתעת החלוצים, הצטרף הרב קוק למעגל, ואף רקד ושר עימם שירי מולדת. בשלב מסוים פנה הרב אל אחד החלוצים במעגל, וביקש ממנו לצאת איתו החוצה.

"בוא נתחלף" אמר הרב לשומר.

"נתחלף?" התפלא השומר.

"אתה תיתן לי את בגדי השומר שלך, הכפייה, העקאל ואפילו הרובה, ואתה תלבש את בגדי הרב שלי - המעיל, המגבעת... אתן לך גם את המשקפיים אם תרצה" ענה לו הרב בחייוך.

וכך חזרו השניים למעגל הרוקדים. בחור צעיר וגבוה עם מכנסיים שמגיעים בקושי לקצה מגפי השומר שלו, ושפמו העבה מפזז תחת המגבעת השחורה, ואילו הרב הזקן עם כפייה ורובה, נכנס למרכז המעגל ופרץ בריקוד סוער, כאשר הזקן והפיאות שלו מתבדרים ברוח, והרובה מוחזק היטב בשתי ידיו. הרב והשומר לבושים זה בבגדיו של זה רקדו יחדיו שעה ארוכה. בסוף הריקוד עצר הרב, מתנשף ומכריז: "אחים יקרים! מהי מעלת הריקוד? בשעה שאדם רוקד, מכח הריקוד הוא מתרומם מעל פני האדמה. בשעה שהוא מתרומם מעל פני האדמה, הוא רואה דברים אחרת לגמרי ממה שראה בזמן שרגליו היו על הקרקע, הצטרפו אחים לריקוד".